

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 11. oktober 2005
Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-749-0048
Dok.: MFK40140

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

betænkning om behandling af større straffesager om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet m.v. afgivet af Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet og rapport om indgreb i meddelelshemmeligheden ved børnsstrafferetlige overtrædelser afgivet af en arbejdsgruppe under Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i kursiv.

1. Betænkning om behandling af større straffesager om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet m.v.

1.1 Indledning

Betænkning nr. 1454/2004 om behandlingen af større straffesager om økonomisk kriminalitet m.v., der er afgivet af Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet (Brydesholtudvalget), har været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, Foreningen af Politime-

stre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Nævnet for Etnisk Ligestilling, Institut for Menneskerettigheder, Landsorganisationen i Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri, Forbrugerrådet, Håndværksrådet, Forsikring & Pension, Realkreditrådet, Finansrådet, Dansk Handel og Service, HTS – Interesseorganisationen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Foreningen Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Interne Revisorer, Foreningen Danske Revisorer, Landbrugsrådet, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening og Danmarks Rederiforening.

1.2. Generelle bemærkninger

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, præsidenterne for retterne i Århus, Ålborg, Odense og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Advokatrådet, Finansrådet, Realkreditrådet, Forbrugerrådet, HTS – Interesseorganisationen, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Interne Revisorer og Foreningen Danske Revisorer har ingen bemærkninger til betænkningen.

Rigsadvokaten, Told og Skat, Politimesterforeningen, Landbrugsrådet, Rigspolitchefen, Politiforbundet i Danmark og Dansk Industri har tilsluttet sig forslagene i betænkningen.

Institut for Menneskerettigheder finder det positivt, at der foreslås foranstaltninger og fastsættelse af regler, der skal mindske sagsbehandlingstiden og give større retssikkerhed for den sigtede/tiltalte i større straffesager.

Præsidenten for Vestre Landsret finder, at der er behov for en generel revision af reglerne om domsforhandlingen og forberedelsen heraf. Dette gælder navnlig i nævningesager, såfremt behandlingen af disse sager ikke ændres på grundlag af det foreliggende forslag fra Retsplejerådet. Præsidenten anbefaler endvidere et bredere anvendelsesområde end sager om økonomisk kriminalitet for udvalgets forslag, hvilket **Domstolsstyrelsen** kan tilslutte sig.

Regeringen vil til efteråret fremlægge forslag til en sammenhængende politi- og domstolsreform. Som en del af domstolsreformen er det bl.a. tanken at gennemføre en nævningereform, som bl.a. vil tage udgangspunkt i Retsplejerådets forslag til en nævningereform i betænkning 1352/2001 om behandling af nævningesager.

1.3. Ressourcer

Politidirektøren i København, Politiforbundet, Præsidenten for Vestre Landsret og Landbrugsrådet støtter forslaget om, at der afsættes tilstrækkelige personaleressourcer til den enkelte sag.

Rigsadvokaten og Politidirektøren i København peger på, at udvalgets forslag kan give anledning til overvejelser om tilførsel af yderligere ressourcer.

Rigsadvokaten har oplyst, at det allerede i dag ikke er ualmindeligt, at der sættes 2 anklagere på større økonomiske straffesager. Rigsadvokaten vil, når lovforslaget er vedtaget, henlede politikredsenes opmærksomhed på udvalgets anbefaling om, at der tildeles tilstrækkelige personale-ressourcer til den enkelte sag.

1.4. Teknologianvendelse

Domstolsstyrelsen bemærker vedrørende anvendelse af IT-dokumentation, at Danmarks Domstoles IT-strategi indebærer, at en digitalisering af domstolens sagsbehandlingssystemer over en årrække vil åbne mulighed for digital modtagelse og lagring af sagens dokumenter og dermed også for digital anvendelse under sagens behandling i retssalen. Anvendelsen af digitale dokumenter er dog i de nuværende planer begrænset til rettens interne sagsbehandling.

Styrelsen analyserer i øjeblikket, hvilke krav der skal være opfyldt, før en retssal er hensigtsmæssigt indrettet til anvendelse af digitale dokumenter under selve domsforhandlingen. Der må påregnes betydelige omkostninger til at indrette eksisterende og nye retssale for at opfylde parternes krav til en hensigtsmæssig indretning. Domstolsstyrelsen tager derfor forbehold om at vende tilbage til spørgsmålet om yderligere ressourcer, hvis overvejelserne om anvendelse af IT-dokumentation under hele sagen gennemføres.

Landbrugsrådet anfører, at anvendelsen af moderne teknologi i efterforskningsarbejdet skal være tidssvarende og effektiv og i sig selv kan virke præventivt på visse typer af kriminalitet.

Politidirektøren i København anser det for en særdeles stor ressourcebesparelse, at der ved behandlingen af større straffesager – såvel under efterforskningen som under retsmøderne – forefindes udstyr til scanning af relevant sagsmateriale samt udstyr til anvendelse heraf.

Præsidenten for Vestre Landsret tilslutter sig udvalgets anbefaling vedrørende anvendelse af IT i hele forløbet, herunder i andre større sager som f.eks. større narkotikasager.

Som anført ovenfor vil regeringen til efteråret fremlægge forslag til en sammenhængende politi-reform, som bl.a. vil understøtte den nødvendige teknologiske omstilling, der skal være med til at

sikre en bedre udnyttelse af de muligheder for effektivisering af politiets arbejde, der følger af den teknologiske udvikling.

1.5. Revisionsberetninger og syn og skøn

Politidirektøren i København støtter udvalgets anbefaling, hvorefter – i det omfang forsvaret får tilladelse af retten til modrevision – revisionstemaer og udkast skal fremsendes til anklagemyndigheden i lighed med, at anklagemyndigheden fremsender temaer og udkast til forsvaret.

Politidirektøren støtter endvidere, at der ved en eventuel uenighed om skønsmæssige vurderinger mellem anklagemyndighed og forsvareren kan anvendes syn og skøn. Dette bør afklares på så tidligt et tidspunkt i sagsforløbet som muligt, evt. allerede under sagens efterforskning. Dette forudsætter dog, at forsvareren kommenterer de revisionstemaer og revisionsberetninger, der løbende fremsendes.

Præsidenten for Vestre Landsret anfører, at syn og skøn kun i beskedent omfang anvendes i straffesager, og at der på den baggrund hersker nogen uklarhed om blandt andet rækkevidden af kontradiktionsprincippet og om i hvilket omfang, det kræver forsvarets accept og/eller rettens bestemmelse at indhente sagkyndige erklæringer og lignende. Dette findes generelt at kunne give anledning til at overveje et muligt behov for indførelse/revision af regler om sagkyndig bistand i straffesager.

Rigsadvokaten har oplyst, at udvalgets anbefalinger vedrørende revisionsberetninger og syn og skøn allerede i vidt omfang må antages at være indarbejdet i praksis. Rigsadvokaten vil dog, når lovforslaget er vedtaget, henlede politikredsens opmærksomhed på udvalgets anbefalinger herom.

1.6. Kontrol med langvarige sager og beskæring af straffesager

Rigsadvokaten kan tilslutte sig udvalgets forslag om administrativ kontrol med langvarige sager og forslaget om en formaliseret forelæggelse for den overordnede anklagemyndighed af større sager med henblik på overvejelser om eventuel beskæring af sagen, herunder også i andre typer af sager end sager om økonomisk kriminalitet.

Rigsadvokaten henviser i den forbindelse til meddelelse RM 4/2004 om kvalitetssikring af og tilsynet med straffesagsbehandlingen i politikredsene, hvori der er fastsat retningslinier for statsadvokaternes tilsyn med politimestrenes behandling af straffesager. Rigsadvokaten anser udvalgets forslag som et supplement til det almindelige tilsyn, og vil medvirke til at skabe yderligere sikkerhed for, at sagerne fremmes med den fornødne hurtighed.

Landbrugsrådet anfører, at administrativ kontrol med langvarige sager ikke i sig selv løser de store tidsmæssige problemer, der er forbundet med efterforskning af større straffesager. En administrativ kontrolordning skal således overvejes nøje, og der skal ske en afvejning af, hvorvidt en kontrolordning vil være et forsinkende led i et langt sagsforløb, eller om en kontrolordning kan medvirke til at sikre en hurtigere og mere effektiv sagsbehandling.

Politiforbundet kan støtte udvalgets forslag om, at der som supplement til det almindelige tilsyn med straffesagsbehandlingen i politikredsene fastsættes en særlig kontrolordning for langvarige sager.

Told og Skat noterer sig, at udvalget lægger stor vægt på, at overvejelser om sagstilsikring skal have høj prioritet igennem hele efterforskningsfasen, og påpeger i den forbindelse, at det er relevant at inddrage skattemyndighederne i sådanne overvejelser i sager vedrørende alvorlige overtrædelser af skatte- og afgiftslovgivningen.

Præsidenten for Vestre Landsret kan tilslutte sig udvalgets flertal, hvorefter der ikke indføres regler om, at retten i den konkrete sag kan opfordre anklagemyndigheden til beskæring af sagen. Det er Vestre Landsrets opfattelse, at sådanne regler ikke vil harmonere med, at det alene er anklagemyndigheden, der råder over den tiltale, der er domsforhandlingens genstand.

Landsretten kan endvidere tilslutte sig det af udvalget anførte, hvorefter det er væsentligt, at spørgsmålet om beskæring indgår med høj prioritet i de løbende overvejelser omkring efterforskningens tilrettelæggelse. Efter landsrettens opfattelse skal dette også ske af hensyn til prioriteringen af domstolenes samlede ressourcer.

Politidirektøren i København er enig med udvalgets betragtninger om kontrol med langvarige sager og finder, at retningslinierne i RM 4/2004 vil sikre den fornødne kontrol med sager af denne karakter. Af hensyn til en effektivisering af processen findes det endvidere særdeles væsentligt, at der er mulighed for på et meget tidligt tidspunkt under sagsbehandlingen at foretage en tilsikring af større økonomiske sager, herunder også sager vedrørende skatte- og afgiftslovgivningen. Dette kan formelt ske ved forelæggelse for den overordnede anklagemyndighed.

Rigsadvokaten har tilkendegivet at ville iværksætte en administrativ kontrolordning med langvarige sigtelser.

Det kan i den forbindelse yderligere nævnes, at det i regeringsgrundlaget "Nye mål", der blev offentliggjort i februar 2005, er tilkendegivet, at regeringen vil anmode Strafferetsplejeudvalget om at se nærmere på mulige tiltag, som vil kunne begrænse udstrækningen af bl.a. sigtelser, her-

under på muligheden for at fastlægge generelle regler om den maksimale tid, en person kan være sigtet. Justitsministeriet har på den baggrund anmodet Strafferetsplejeudvalget om at foretage en vurdering af, hvorledes der kan iværksættes yderligere hensigtsmæssige tiltag, som uden at tilsidesætte hensynet til en effektiv efterforskning og kriminalitetsbekæmpelse vil kunne begrænse den tidsmæssige udstrækning af bl.a. sigtelser. Strafferetsplejeudvalget er anmodet om at inddrage både mulige lovgivningsmæssige og administrative/praktiske tiltag i vurderingen.

Rigsadvokaten har endvidere tilkendegivet at ville gennemføre en forelæggelsesordning vedrørende spørgsmålet om beskæring af sager af ressourcemæssige grunde.

1.7. Berammelsestiden og forhåndsberammelse af domsforhandlingen

Præsidenten for Vestre Landsret tilslutter sig udvalgets forslag om at en udtrykkelig bestemmelse om retten til at anmode om berammelse af en sag ikke begrænses til alene at angå større sager om økonomisk kriminalitet, men også vil kunne anvendes i andre sagstyper. En bestemmelse som den foreslåede bør dog efter Vestre Landsrets opfattelse ikke alene finde anvendelse på sager ved byretten og i ankesager, men tillige på nævningesager. Vestre Landsret kan endvidere støtte udvalgets anbefaling af, at der bør ske forhåndsberammelse, så snart anklageren har fornødent overblik over sagen til at kunne vurdere tidshorisonten, og at denne forhåndsberammelse bør følges op af et anklageskrift senest 3 måneder før domsforhandlingens start. I den forbindelse bemærkes det, at en sådan ordning bør gælde i alle større straffesager.

Landbrugsrådet støtter forslaget om forhåndsberammelse af domsforhandlingen, således at ”ventetiden” udnyttes optimalt.

Politidirektøren i København anser forhåndsberammelse af domsforhandlingen for at være en fordel ud fra den betragtning, at forsvaret allerede på et tidligt tidspunkt vil skulle afsætte tid til retsmøder. Der kan dog forekomme tilfælde, hvor en forhåndsberammelse af domsforhandlingen af uforudsete årsager må ændres, hvilket kan medføre risiko for øgede sagsomkostninger, såfremt forsvaren har afstået fra at påtage sig andre opgaver i den periode, hvor der var berammet retsmøder.

Som anført i punkt 2.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger kan Justitsministeriet tilslutte sig, at det kommer til at fremgå udtrykkeligt af retsplejeloven, at parterne kan anmode retten om at beramme en sag, efter at anklageskriftet er indleveret.

Justitsministeriet finder dog, at en sådan bestemmelse ikke bør begrænses til straffesager, der behandles i 1. instans under medvirken af domsmænd. Det foreslås derfor, at bestemmelsen indsættes i § 840 i retsplejelovens kapitel 76 om iværksættelse af tiltale og forberedelse af domsfor-

handling for landsret. Bestemmelsen vil herefter finde anvendelse i nævningsager og i kraft af henvisningsreglerne i retsplejelovens § 927, § 939 og § 965 a ligeledes i straffesager, der behandles ved byretten, og i landsrettens behandling af ankesager.

Lovforslaget er udarbejdet i overensstemmelse hermed.

Rigsadvokaten har oplyst, at udvalgets anbefalinger om forhåndsberømmelse allerede i vidt omfang må antages at være indarbejdet i praksis. Rigsadvokaten vil dog, når lovforslaget er vedtaget, henlede politikredsene opmærksomhed på udvalgets anbefalinger herom.

1.8. Forsvarerskift

Præsidenten for Vestre Landsret kan tiltræde udvalgets indstilling om, at der ikke bør opstilles regler for, hvor lang tid afhøringer eller domsforhandlinger kan udskydes på grund af forsvarerens forhold, uden at dette medfører beskikkelse af en ny forsvarer. I den forbindelse kan Vestre Landsret dog tiltræde udvalgets anbefaling af, at der kan være behov for en vis opstramning af praksis.

Landbrugsrådet foreslår, at der indføres samme personaleressourcer for forsvaret som for anklagemyndigheden, dvs. at tiltalte får tilknyttet 2 forsvarere.

Af betænkningen fremgår, at udvalget har overvejet, om der kan opstilles regler for, hvor lang tid behandlingen af en sag kan udskydes på grund af forsvarerens forhold. Udvalget er dog afstået fra at komme med en anbefaling om dette. På den baggrund indeholder lovforslaget ikke initiativer herom.

Det følger af retsplejelovens § 738, stk. 1, at retten kan tillade, at flere valgte forsvarere optræder for samme sigtede. Retten kan endvidere undtagelsesvis beskikke flere offentlige forsvarere for samme sigtede. Beskikkelsen af 2 forsvarere vil som udgangspunkt øge omkostningerne for tiltalte, hvis denne findes skyldig, jf. retsplejelovens § 1008, stk. 1, hvoraf fremgår, at sigtede da er pligtig at erstatte det offentlige de nødvendige udgifter, som er medgået til sagens behandling.

1.9. Forberedelse på skriftligt grundlag

Politidirektøren i København støtter udvalgets forslag, hvorefter det kan forudsættes, at revisionsrapporter og andre omfattende dokumenter er læst også af dommere og domsmænd, således at der ikke skal ske dokumentation under retsmøderne.

Præsidenten for Vestre Landsret kan tilslutte sig udvalgets forslag, hvorefter revisionsrapporter og andre omfattende dokumenter kan forudsættes læst. Vestre Landsret er enig med udvalget i, at dette ikke skal gælde nævningesager. I tilknytning hertil påpeger Vestre Landsret bl.a. behovet for, at der i nævningesager tilvejebringes udtrykkelig hjemmel til at udarbejde en særlig nævningeekstrakt, som kan overgives nævningerne. Nævningesager har i dag i meget vidt omfang en helt anden og langt mere kompleks karakter end de sager, der var fremherskende, da nævningesystemet blev indført, og nævningernes opgave skønnes unødigt vanskeliggjort af, at de kun i beskedent omfang efter de gældende bestemmelser kan få udleveret bilag til støtte for deres virke under retsmøderne og under deres votering.

Som anført ovenfor under punkt 1.2 vil regeringen til efteråret fremlægge forslag til en sammenhængende politi- og domstolsreform. Som en del af domstolsreformen er det bl.a. tanken at gennemføre en nævningereform, som bl.a. vil tage udgangspunkt i Retsplejerådets forslag til en nævningereform i betænkning 1352/2001.

1.10. Vidnebevis

Rigsadvokaten, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Præsidenten for Vestre Landsret og Politiforbundet i Danmark støtter udvalgets forslag om, at en vidneførsel kan bestå i hel eller delvis vedståelse eller dokumentation af rapportforklaringer, når parterne er enige herom og vidnet i øvrigt ville være omfattet af vidnepligt.

Institut for Menneskerettigheder kan tilslutte sig mindretallets opfattelse, hvorefter principielle grunde taler mod vidneførsel bestående af hel eller delvis vedståelse eller dokumentation af rapportforklaringer. Instituttet finder, at indenretlige afgivne forklaringer til tider afviger væsentligt fra de i politirapporterne gengivne forklaringer, og på den baggrund ses der ikke påvist noget behov for en fravigelse af princippet om bevisumiddelbarhed.

Efter udvalgets forslag kan der alene ske dokumentation af rapportforklaringer, når parterne er enige herom. Instituttet finder dog ikke, at dette ændrer på instituttets modstand mod at fravige princippet om bevisumiddelbarhed, idet udgangspunktet er, at der ikke kan gives samtykke til menneskerettighedskrænkelser.

Hvis en dokumentation må antages at være så afgørende for skyldvurderingen i en sag, at det strider mod Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 at foretage den, finder instituttet det tvivlsomt, hvorvidt Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vil acceptere dokumentation på baggrund af samtykke.

Det foreslås på den baggrund – såfremt princippet om bevisumiddelbarhed overhovedet skal fraviges – at dokumentation at en rapportforklaring alene kan foretages, såfremt forklaringen ikke reelt udgør det eneste bevis ved skyldvurderingen.

Landsforeningen af Beskikkede Advokater har principielle betænkeligheder ved, at det tillades i videre omfang at dokumentere politirapporter uden førelse af det pågældende vidne. Foreningen kan på dette punkt tilslutte sig de betænkeligheder, som udvalgets mindretal har anført, herunder at der ikke ses at være påvist noget behov herfor.

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention indeholder ikke generelle regler om samtykke, og betydningen af et samtykke må derfor afgøres i forhold til hver enkelt konventionsbestemmelse.

For så vidt angår muligheden for at give afkald på den retsbeskyttelse, der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 fandt Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i klagesag nr. 7299/75 og 7476/76, Albert og le Compte vs. Belgien, afgørelse af 10. februar 1983, at hverken ordlyden eller formålet med artikel 6, stk. 1, hindrer, at en læge af egen fri vilje og ubetinget giver afkald på offentlighed i en disciplinærsag.

På baggrund af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols fortolkning af konventionens artikel 6, stk. 3, litra d, om tiltaltes ret til at afhøre imod ham førte vidner er konventionen efter Justitsministeriets opfattelse ikke til hinder for, at anklagede eller hans forsvarer giver samtykke til, at et vidne ikke indkaldes, men at forklaringen i stedet dokumenteres.

Som anført i punkt 2.4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger omfatter forslaget om adgang til at anvende vidners forklaring til politirapport som bevismiddel kun tilfælde, hvor såvel forsvareren som anklagemyndigheden – der begge vil være bekendt med forklaringen – samtykker heri, og hvor der desuden er tale om en forklaring afgivet af en person, der ville være forpligtet til at afgive forklaring som vidne i retten efter bestemmelserne i retsplejelovens §§ 168-172.

På den baggrund gør de retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, der i almindelighed knytter sig til dokumentation af vidners forklaringer til politirapport, og som medfører, at sådanne forklaringer efter gældende ret kun undtagelsesvis kan benyttes som bevis i straffesager, sig efter Justitsministeriets opfattelse ikke gældende i samme grad. Det må antages, at kravet om enighed i praksis vil betyde, at ordningen fortrinsvis vil blive anvendt i forbindelse med mere perifere vidneforklaringer, således at dokumentation af vidners forklaringer til politirapport også fortsat vil have undtagelsens karakter. Endelig bemærkes det, at det efter lovforslaget er overladt til retten efter en samlet vurdering at afgøre, hvorvidt et vidnes forklaring til politirapport i det enkelte tilfælde bør anvendes som bevismiddel.

1.11. Særlig sagkundskab ved domsforhandlingen

Rigsadvokaten og **Politidirektøren i København** støtter flertallets opfattelse, hvorefter afvejningen af, om man skal indføre sagkyndige meddommere, overvejende er et retspolitisk spørgsmål, og finder på den baggrund ikke grundlag for at udtale sig herom.

Præsidenten for Vestre Landsret anfører, at spørgsmålet om sagkyndige meddommeres deltagelse ved domsforhandlingen er af stor betydning for hele straffeprocessen forløb. Såfremt der skal indføres ændringer heri, bør spørgsmålet forinden undergives en nærmere sagkyndig udredning. Vestre Landsret er endvidere enig med udvalgets flertal, hvorefter der ikke findes anledning til at forfølge spørgsmålet om Sø- og Handelsrettens eventuelle inddragelse i sager om økonomisk kriminalitet nærmere.

Landbrugsrådet, Politiforbundet, Foreningen af Politimestre i Danmark og Danmarks Rederiforening støtter mindretallet, hvorefter der bør udfærdiges regler om sagkyndige dommere på de i betænkningen nærmere angivne betingelser.

Danmarks Rederiforening støtter endvidere et andet mindretal i udvalget, hvorefter de sager, der behandles af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, skal anlægges ved Sø- og Handelsretten, medmindre der i den konkrete sag ikke er behov herfor.

Landsforeningen af Beskikkede Advokater er enig med udvalgets flertal i, at der ikke skal medvirke sagkyndige meddommere i særlige typer af straffesager. Særdomstole inden for straffeprocessen bør så vidt muligt undgås.

Foreningen finder, at bevisførelsen i sager vedrørende f.eks. revision og bogføring bør og kan tilrettelægges således, at også almindelige mennesker kan følge med og i givet fald forstå, hvorfor de er blevet dømt. En ganske betydelig del af de personer, der bliver tiltalt i tunge økonomiske sager, er ganske almindelige mennesker, der ikke har erhvervet nogen specialindsigt i de ovennævnte emner.

Foreningen finder heller ikke at kunne tilslutte sig udvalgets mindretals forslag om, at sager, der føres af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, skal anlægges ved Sø- og Handelsretten. Straffesager bør som altovervejende udgangspunkt behandles lokalt, og det skal ikke være valget af anklagemyndighed, der er afgørende for, ved hvilken domstol en sag skal behandles.

Af betænkningen fremgår, at udvalget har overvejet at lade sager om økonomisk kriminalitet behandle i 1. instans i Sø- og Handelsretten, men at et flertal af udvalget ikke har fundet, at

spørgsmålet skal forfølges nærmere. Et mindretal (2 medlemmer) har foreslået, at sager, der føres af Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet, anlægges ved Sø- og Handelsretten, medmindre klagemyndigheden i den konkrete sag ikke finder, at der er behov herfor. I overensstemmelse med flertallets anbefaling indeholder lovforslaget ikke forslag herom.

Det fremgår af afsnit 1.5. i lovforslagets almindelige bemærkninger, at Justitsministeriet efter en samlet vurdering ikke finder, at der i den foreliggende sammenhæng er grundlag for at foreslå en ordning om særligt sagkyndige domsmænd, og lovforslaget indeholder derfor ikke bestemmelser herom.

Justitsministeriet har overvejet spørgsmålet bl.a. på baggrund af det i betænkningen anførte. I overvejelserne er bl.a. indgået, at Retsplejerådet flere gange har overvejet spørgsmålet om sagkyndige lægdommere og senest i forbindelse med Retsplejerådets udtalelse om betænkning 1066/1986 om bekæmpelse af økonomisk kriminalitet har udtalt sig imod regler om særligt sagkyndige domsmænd, herunder i sager om økonomisk kriminalitet. Retsplejerådet har til støtte herfor udtalt bl.a., at det er et grundlæggende princip bag lægdommerordningen i den danske strafferetspleje, at en straffesag skal forelægges retten på en sådan måde, at den er forståelig for almindelige mennesker uden specialviden eller særlige forudsætninger. Justitsministeriet kan tilslutte sig dette principielle udgangspunkt.

Bl.a. i lyset af de grundlæggende principper i den danske lægdommerordning, der er omtalt ovenfor, er det Justitsministeriets opfattelse, at en ordning med særligt sagkyndige domsmænd i straffesager – som ikke i dag findes ved de almindelige domstole – rejser meget væsentlige principielle spørgsmål. I den forbindelse taler meget efter Justitsministeriets opfattelse for, at sådanne spørgsmål i givet fald bør drøftes og overvejes i et bredere perspektiv end det, som udvalget har haft mulighed for at anlægge. Som anført af udvalget opstår spørgsmålet om anvendelse af sagkyndige domsmænd således ikke kun i den type af straffesager, som udvalget har beskæftiget sig med, men også i andre typer af sager, herunder f.eks. straffesager om miljø- og lægeansvar og sager om seksuelle overgreb mod børn. I overensstemmelse hermed har Vestre Landsret i et høringssvar over Brydensholt-udvalgets betænkning bl.a. anført, at spørgsmål om ændringer i den gældende domsmandsordning i givet fald må undergives en nærmere sagkyndig udredning.

Hertil kommer, at der ikke synes at være nærmere holdepunkter for at antage, at det ikke i dag skulle være muligt – bl.a. ved en hensigtsmæssig forelæggelse og gennemgang fra anklagemyndighedens side, ved syn og skøn og ved indkaldelse af sagkyndige vidner – at bibringe de udpegede domsmænd den forståelse for den konkrete sags økonomiske forhold og omstændigheder mv., som er nødvendig for, at der kan træffes en korrekt afgørelse i sagen.

Det kan i den forbindelse tilføjes, at domstolene ikke har tilkendegivet et ønske om en ordning med særligt sagkyndige domsmænd, jf. bl.a. det, der er anført ovenfor om Vestre Landsrets høringssvar.

På den anførte baggrund finder Justitsministeriet efter en samlet vurdering ikke, at der i den foreliggende sammenhæng er grundlag for at foreslå en sådan ordning. Lovforslaget indeholder derfor ikke bestemmelser om særligt sagkyndige domsmænd.

2. Rapport om indgreb i meddelelshemmeligheden ved børsstrafferetlige overtrædelser

2.1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Rapporten om indgreb i meddelelshemmeligheden ved børsretlige overtrædelser er afgivet af en arbejdsgruppe under Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet (Brydesholtudvalget). Arbejdsgruppen foreslår bl.a. en ændring af retsplejelovens § 781, stk. 3, med henblik på en implementering af artikel 12 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/6/EF af 28. januar 2003 om insiderhandel og kursmanipulation (markedsmissbrug).

Rapporten har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitechefen, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Nævnet for Etnisk Ligestilling, Institut for Menneskerettigheder, Landsorganisationen i Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri, Forbrugerrådet, Håndværksrådet, Forsikring & Pension, Realkreditrådet, Finansrådet, Dansk Handel og Service, HTS – Interesseorganisationen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Foreningen Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Interne Revisorer, Foreningen Danske Revisorer, Landbrugsrådet, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening og Danmarks Rederiforening.

2.2. Generelle bemærkninger

Præsidenterne for Østre- og Vestre Landsret, Domstolsstyrelsen, Landbrugsrådet, Rigspolitechefen, præsidenterne for retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dansk Handel og Service, Foreningen Danske Revisorer, Præsidenten for Københavns Byret, Landsforeningen af Beskikkede advokater, Dommerfuldmægtigfor-

eningen, Forbrugerrådet, Institut For menneskerettigheder og Realkreditrådet har ingen bemærkninger til rapporten.

Rigsadvokaten, HTS – Interesseorganisationen, Danmarks Rederiforening, Politidirektøren i København, Advokatrådet, Finansrådet og Foreningen af Politimestre i Danmark har tilsluttet sig arbejdsgruppens forslag.

2.3. Øvrige bemærkninger

Foreningen af Politimestre i Danmark finder – som ligeledes anført af arbejdsgruppen i rapporten side 20, 2. pkt. – at der synes at være en manglende logik i, at der fremover stadig vil være forskel på indgreb foretaget i medfør af retsplejelovens § 781, stk. 2, og den foreslåede ændring til § 781, stk. 3, henset til den samfundsmæssige betydning de grove børnsstrafferetlige overtrædelser har.

I medfør af retsplejelovens § 781, stk. 2, kan såvel telefonaflytning som teleoplysning efter omstændighederne foretages, såfremt mistanken angår fredskrænkelser som omhandlet i straffelovens § 263, stk. 2, eller § 263, stk. 3, jf. stk. 2.

Efter den foreslåede ændring af retsplejelovens § 781, stk. 3, 2. pkt., kan teleoplysning efter omstændighederne foretages, såfremt mistanken angår en overtrædelse af lov om værdipapirhandel m.v. § 35, stk. 1, § 36 eller § 39, stk. 1. Der foreslås således ikke hjemmel til telefonaflytning i sager vedrørende børnsstrafferetlige sager.

Lovforslaget har bl.a. til formål at gennemføre en ændring af reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden, som er nødvendig for gennemførelsen i dansk ret af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/6/EF af 28. januar 2003 om insiderhandel og kursmanipulation (markedsmissbrug) (EF-tidende 2003 L 96 side 16).

Arbejdsgruppen anfører i rapporten, at artikel 12 i markedsmissbrugsdirektivet kun vedrører teleoplysninger, mens de andre muligheder for indgreb i meddelelseshemmeligheden, f.eks. aflytninger, ikke er omfattet. Arbejdsgruppen finder, at ved børnsstrafferetlige sager skal mulighederne for indgreb i meddelelseshemmeligheden begrænses til bestemmelser om teleoplysninger, jf. retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3. Arbejdsgruppen har også overvejet de andre typer af indgreb i meddelelseshemmeligheden, i særlig grad udvidet teleoplysning, jf. retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 4, men finder, at disse indgreb i mindre grad end teleoplysninger har særlig relevans ved børnsstrafferetlige overtrædelser. Derfor, samt for at gøre arbejdsgruppens forslag så lidt indgribende som muligt, er arbejdsgruppens forslag begrænset til teleoplysninger.

Justitsministeriet finder, at hensynet til borgernes privatliv tilsiger, at der generelt bør sættes snævre grænser for indgreb i meddelelseshemmeligheden, men at der kan være særlige kriminalitetsformer, hvor sædvanlige efterforskningsmuligheder ikke rækker til. Under henvisning til det af arbejdsgruppen anførte synes der ikke at være dokumenteret et behov for adgang til telefonaflytning i børstraufferetlige sager.